

Protocol Sociale Veiligheid van het St. Bonifatiuscollege

Schooljaar 2024-2025

Inhoud

1. Inleiding	p. 3
2. Onze visie op sociale veiligheid	p. 3
3. Wat is pesten?	p. 3
4. Preventie van pesten en bevorderen van sociale veiligheid	p. 4
5. Het signaleren van pesten	p. 5
6. Onze aanpak van pesten	p. 5
Bijlage 1. Jaaragenda 2024-2025, thema's rondom sociale veiligheid ter preventie van pesten	p. 7
Bijlage 2. Gespreksprotocol: Gesprek zonder schuldvraag, de 5 fasen	p. 8

Protocol Sociale Veiligheid van het St. Bonifatiuscollege

Schooljaar 2024-2025

1. Inleiding

Op het Boni horen alle leerlingen zich in hun schoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. In dit protocol staan de onderwerpen en activiteiten die wij dit schooljaar als school samen oppakken, om deze veiligheid voor leerlingen te stimuleren en die preventief kunnen werken tegen pesten en negatief gedrag. Mocht pesten voorkomen, dan staan in dit protocol de stappen die genomen worden om het probleem aan te pakken. Als zich ongewenste situaties voordoen, kunnen leerlingen en medewerkers in de school elkaar aanspreken op dit protocol. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle personen op het Boni in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan. De schoolleiding, medewerkers en ouders uit de ouderraad onderschrijven gezamenlijk dit sociaal veiligheidsprotocol.

2. Onze visie op sociale veiligheid

Een school is veilig als de fysieke, sociale en psychische veiligheid van leerlingen en medewerkers wordt gewaarborgd. Er hangt een veilige en positieve sfeer op school, wat betekent dat de school optreedt tegen pesten, schelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongewenst gedrag. Ook zet de school zich in om al deze vormen van ongewenst gedrag zoveel mogelijk te voorkomen. Pesten en ander ongewenst gedrag komen helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op het Boni serieus aanpakken. Voorwaarden om dit te kunnen doen, zijn:

- Pesten en ander ongewenst gedrag worden als serieus probleem gezien door alle betrokken partijen: getroffen leerlingen, pesters, meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders, helpers, docenten, schoolleiding, conciërges en de ouders/verzorgers.
- Medewerkers kennen de signalen van pesten, zijn vaardig in de aanpak ervan en nemen, als pesten optreedt, duidelijk stelling hiertegen.
- Wanneer pesten, ondanks de preventieve activiteiten, toch de kop op steekt wordt dit sociaal veiligheidsprotocol gevolgd.
- We stellen pesten vaak aan de orde, zodat leerlingen ervaren dat dit onderwerp voor ons belangrijk is. Ook werkt dit preventief tegen pesten, omdat het voor leerlingen duidelijk is dat er expertise en aandacht voor het onderwerp gedeeld gedragen wordt binnen de school.

3. Wat is pesten?

Pesten kan gebeuren op verschillende manieren:

- Lichamelijk pesten (duwen, slaan, dreigen, schoppen, etc.)
- Pesten met woorden (beledigen, uitschelden, discrimineren, uitlachen, etc.)
- Pesten door buitensluiten (weglopen, iemand mag niet meedoen, negeren, vervelende gebaren maken, etc.)
- Pesten met spullen (terrein opeisen in de pauze, iemand dwingen iets te delen of weggeven, spullen afpakken, etc.)
- Pesten als het slachtoffer er niet bij is (stoken, roddelen, blokkeren op social media, etc.)
- Digitaal pesten (iemand uit de app gooien, vervelende berichten over iemand sturen, etc.)

Naast het constateren van bovenstaande gebeurtenissen zijn er ook nog andere signalen van pesten:

- Leerlingen met een zwakke, onzekere lichaamshouding;
- Leerlingen die zich terugtrekken of timide gedragen;
- Leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler, agressiever;
- Leerlingen die zich afzonderen of alleen zitten;
- Leerlingen die langer in het lokaal blijven dralen;
- Leerlingen die spullen kwijt zijn of waarvan spullen kapot zijn;
- Leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen.

4. Preventie van pesten en bevorderen van sociale veiligheid

Als school ondernemen wij de volgende activiteiten om pesten actief te voorkomen en de sociale veiligheid van onze leerlingen te bevorderen:

- Als medewerkers van het Boni onderschrijven wij gezamenlijk een normatief kader waarin bepaalde gedragsregels en sociale omgangsvormen gelden. Dit normatief kader dragen wij duidelijk uit naar onze leerlingen, in ons eigen gedrag en ook in het ‘verkeerslicht’ dat als leidraad dient voor de regels die wij volgen (groen licht voor: respectvol gedrag tegenover elkaar).
- Elk schooljaar stellen wij een agenda op aan welke onderwerpen en op welk moment wij aandacht zullen gaan besteden (zie **bijlage 1**). Deze onderwerpen worden dan schoolbreed (jaarlaag 1 t/m 6) in de mentorlessen besproken. Verschillende aspecten van pesten en sociale veiligheid komen gedurende het schooljaar aan bod. De coördinatoren Sociale Veiligheid stellen materiaal beschikbaar dat in de mentorlessen gebruikt kan worden.
- Op momenten dat het actueel is (door gebeurtenissen rondom ongewenst gedrag in het nieuws of gebeurtenissen rondom ongewenst gedrag in de school) besteden wij schoolbreed aandacht aan deze actualiteit in de mentorlessen.
- We stellen aan het begin van het schooljaar klassenregels op voor onze mentorklassen. In de brugklassen kunnen deze regels in hun eigen lokaal worden opgehangen, zodat er letterlijk naar verwezen kan worden. Ook ondertekenen de brugklasleerlingen de klassenregels, bij wijze van sociaal contract.
- Wij zorgen in de startweken van het schooljaar (gouden weken), de weken na de kerstvakantie (zilveren weken) en de weken na de meivakantie (bronzen weken) voor extra aandacht voor groepsvorming in onze klassen.
- Tijdens alle pauzes is er pauzesurveillance in alle vleugels van de school. De zichtbaarheid van volwassenen vermindert het pesten, omdat leerlingen zich niet ongezien wanen.
- Leerlingen uit de brugklassen mogen tijdens de schooldag hun smartphone helemaal niet gebruiken. Voor andere leerlingen geldt dit tijdens alle lessen.
- Alle medewerkers van school zijn een voorbeeld in gedrag voor leerlingen. Het is dus van groot belang dat wij laten zien op welke manier je met elkaar omgaat: verschillen aanvaarden, prettig met en over elkaar spreken, conflicten uitspreken. Dit geldt niet alleen voor medewerkers onderling, maar ook van medewerkers ten opzichte van leerlingen. Samen laten we ook blijken dat we ongewenst gedrag van leerlingen niet aanvaarden.
- Wij monitoren jaarlijks het welzijn van onze leerlingen door middel van het afnemen van een vragenlijst.

- Medewerkers op school worden geïnformeerd en geschoold in manieren om pesten te voorkomen of om curatief te handelen in een peestsituatie.

5. Het signaleren van pesten

Er is een aantal belangrijke regels rondom het signaleren en melden van pesten:

- Het is van groot belang dat we onze leerlingen leren dat het inschakelen van de mentor of andere volwassenen geen ‘snitchen’ is, maar een ander helpen. Als je wordt gepest of als je ziet dat een ander gepest wordt dan mag je hulp vragen.
- Je hebt ook verantwoordelijkheid als je ziet dat iemand gepest wordt en je zelf niet actief betrokken bent bij een situatie. Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de klas en in de school. We leren leerlingen dat zij in dit soort situaties ook naar hun mentor kunnen stappen.
- De vertrouwenspersonen zijn bekend bij leerlingen en benaderbaar. We leren leerlingen dat zij hun verhaal kwijt kunnen bij de vertrouwenspersonen en dat zij actie ondernemen als dit nodig is.
- Als er op school gepest wordt is het van belang dat wij als school hier verantwoordelijkheid voor nemen. Ouders spelen voor school een belangrijke rol door het geven van informatie of het ondersteunen van de aanpak van school. De school hoort het graag van ouders als er problemen spelen of als problemen (nog) niet voldoende zijn opgelost. Het is niet de bedoeling dat ouders zelf het pestprobleem op school komen aanpakken en het is ook niet de bedoeling dat de school de verantwoordelijkheid voor het pestprobleem bij de ouders neerlegt.

6. Onze aanpak van pesten

Als er sprake is van pesten, biedt de mentor altijd hulp aan de gepeste leerling en worden de pester, meeloper en eventuele andere betrokkenen (indien nodig in overleg met ouders en/of externe deskundigen) begeleid. Omgaan met pesten is altijd maatwerk. De stappen die hier genoemd staan in dit protocol kunnen om bepaalde redenen in een andere volgorde of op een andere manier worden aangepakt als de situatie hierom vraagt. De coördinatoren Sociale Veiligheid kunnen een rol spelen in het nemen van beslissingen hierin.

Bij een peestsituatie worden de volgende stappen gevolgd:

- In eerste instantie wordt gekeken of de betrokken leerlingen de situatie zelf op kunnen lossen.
- Als dit niet het geval is en het pesten gaat door dan hebben alle betrokken leerlingen het recht en de plicht het probleem aan hun mentor, de afdelingsleider of de vertrouwenspersoon voor te leggen. Ook ouders hebben het recht en de plicht om peestsituaties te melden op school. Alle medewerkers binnen school hebben de taak het pesten te signaleren en als pesten plaatsvindt de mentor te informeren. Bij online pesten is het zaak te proberen de dader te achterhalen.
- Als pesten gemeld wordt, spreekt de mentor zo snel mogelijk af met de gepeste leerling (met eventueel een steunende medeleerling). Dit gesprek volgt de methodiek van het ‘gesprek zonder schuldvraag’ (zie **bijlage 2**). Er wordt steun geboden aan de leerling en de gebeurtenissen worden in kaart gebracht. Het kan onder bepaalde omstandigheden

wenselijk zijn dat de afdelingsleider de mentor bijstaat in deze gesprekken of zelfs de gesprekken zelf voert.

- De mentor spreekt af met andere betrokkenen (leerlingen die het pestgedrag hebben uitgevoerd, leerlingen die hebben meegedaan, leerlingen die het hebben gezien, andere klasgenoten, eventuele andere leerlingen die betrokken zijn bij de situatie die zich nog niet zelf hebben gemeld maar die worden genoemd). Ook volgens de methodiek van het ‘gesprek zonder schuldvraag’ kunnen zij vertellen wat er gebeurd is en kan de mentor hen laten nadenken over de consequenties van hun gedrag en handelingen en een beter beeld van de situatie creëren.
- De ouders van de betrokken leerlingen worden geïnformeerd dat er (een) peestsituatie(s) aan de hand zijn op school. Zij worden ook betrokken in het kijken naar de oplossingen in de toekomst. Het is belangrijk om ouders in een vroeg stadium te betrekken, zodat de leerlingen ook merken dat pesten grensoverschrijdend is en dat alle volwassenen om hen heen de peestsituatie willen oplossen.
- Alle personen die betrokken zijn bij het pesten komen bij elkaar onder leiding van de mentor en er wordt samen gekeken naar een toekomst die voor iedereen goed is. De oplossingen voor een goede toekomst worden door de leerlingen zelf aangedragen. Er komen concrete afspraken voort uit het gesprek. Het kan zijn dat het samenkomen van betrokkenen toch nog te onveilig is, bijvoorbeeld als er meerdere personen zijn die één persoon hebben gepest. In dit geval is het ook belangrijk om beslissingen te nemen die in deze situatie passend zijn. Een oplossing zou kunnen zijn om de persoon die gepest is één voor één met de personen die gepest hebben te laten spreken, als dit niet te belastend is.
- Het kan zijn dat een peestsituatie zich binnen een klassencontext afspeelt, ondanks dat misschien niet alle klasgenoten actief betrokken zijn bij het pesten zelf. Klasgenoten spelen dan toch een rol als toeschouwers en kunnen ook een rol spelen bij de oplossingen. Na gesprekken met de direct betrokkenen, en afspraken over de toekomst, kan er met de klas gewerkt worden aan een veilige sfeer in de klas en aan een positieve groepsdynamiek, waarin pesten minder een kans krijgt.
- De mentor komt na een afgesproken tijd met de betrokken personen terug op de afspraken om te kijken of iedereen zich er aan houdt. Als dit niet het geval is, of als het pesten doorgaat, worden vervolgstappen gezet.

Als het ‘gesprek zonder schuldvraag’ niet het gewenste effect blijkt te hebben en het gepest doorgaat wordt de afdelingsleider ingeschakeld, die de rol van de mentor overneemt, als dit niet in een eerder stadium al is gebeurd. Ook ouders worden geïnformeerd en ingeschakeld, als dit niet in een eerder stadium al is gebeurd. In het vervolgtraject met de afdelingsleider wordt ook nog via het gesprek zonder schuldvraag gewerkt. Als dit wederom geen vruchten afwerpt wordt gekeken welk individuele programma voor een leerling die pest passend is. Bij aanhoudend pesten zullen maatregelen worden getroffen als een waarschuwingsbrief, een schorsing of een schoolverwijdering. In dat geval treedt het ‘Protocol PCOU Willibrord maatregelen, schorsing en verwijdering’¹ in werking. Dit kan betekenen dat een leerling die aanhoudend betrokken blijft bij peestsituaties geschorst wordt en in het ergste geval zelfs van school kan worden verwijderd.

¹ <https://www.pcouwillibrord.nl/bestanden/2022-08-protocol-willibrord-stichting-maatregelen-schorsing-en-verwijdering-def.pdf>

Bijlage 1. Jaaragenda 2024-2025, thema's rondom sociale veiligheid ter preventie van pesten

Om de sociale veiligheid onder de aandacht van collega's te brengen en te behouden, wordt jaarlijks een agenda opgesteld van de voor ons relevante themadagen. De coördinatoren Sociale Veiligheid herinneren collega's via de BoniBerichten aan de themadagen en geven lesideeën om bijvoorbeeld invulling te geven aan mentorlessen. Ook wordt in samenwerking met de mediatheek de vitrine daar ingericht met boeken die betrekking hebben op onderstaande thema's.

In het schooljaar 2024-2025 staan de volgende themadagen op de agenda:

26-08-2024	Start gouden weken
23-09-2024	Start Week tegen Pesten
11-10-2024	Coming-outdag
08-11-2024	Start Week van de Mediawijsheid
16-11-2024	Internationale dag voor de verdraagzaamheid
20-11-2024	Werelddag van het kind
10-12-2024	Dag van de mensenrechten
13-12-2024	Paarse vrijdag
06-01-2025	Start zilveren weken
01-03-2025	Nationale complimentendag
21-03-2024	Internationale dag tegen racisme en discriminatie
19-04-2025	Dag tegen het pesten
05-05-2025	Start bronzen weken
16-06-2025	Start afronden schooljaar en vooruitblik volgend schooljaar

Bijlage 2. Gespreksprotocol: Gesprek zonder schuldvraag, de 5 fasen

Fase 0: voorbereiding (gesprek met betrokkenen afzonderlijk)

1. Voor de leerling die gepest is helpt dit om de eigen kracht en weerbaarheid te vergroten en om voor te bereiden op mogelijk grensoverschrijdend gedrag van de leerling die pestgedrag vertoont, de leerling die meedoet of de leerling die toekijkt.
2. De leerling die pest kan inzicht krijgen in eigen gedrag en de gevolgen ervan. De empathie kan vergroot worden en de motivatie wordt gecreëerd om bij te dragen aan een oplossing.

Fase 1: situatie inleiden (gesprek met beide partijen)

3. Contact maken met de leerlingen (namen noemen, uitnodigen)
4. Feiten melden door een ik-boodschap (gedrag, wat heb je gezien en gehoord?)
5. Gevoel melden door een ik-boodschap (gevoel, wat voelde je bij wat je zag en hoorde?)
6. Doel van de bemiddeling aangeven: 'ik wil dat we dit nu met elkaar uitspreken en dat jullie tot een oplossing komen met elkaar die voor iedereen goed voelt.'
7. Afspraken maken voor het gesprek (elkaar laten uitpraten, 'ik nodig eerst de één en dan de ander uit om te vertellen', informatie uit het gesprek niet delen met derden)

Fase 2: delen

8. Om de beurt de deelnemers laten vertellen wat er is gebeurd en daarna checken bij de anderen: herkennen ze dit? Laat ze vertellen hoe zij zich voelden en check of ze zich kunnen voorstellen hoe de ander zich voelde. Als deelnemers er doorheen praten: aangeven dat zij straks mogen. Nu is de opdracht: luisteren en proberen te begrijpen wat de ander voelt. Soms loopt een gesprek vast. Ga dan in op de behoeftes: wat wilde je? En ook hier feiten checken en inlevingsvermogen prikkelen.

Fase 3: oplossen

9. Samenvatten van het probleem: 'Dit ... is er aan de hand en dit gaan wij oplossen.'
10. Brainstormen over mogelijke oplossingen. Wat kan eenieder doen om de situatie positief te veranderen? Welke verandering wil jij zien en willen zij zien?
11. Oplossing kiezen met elkaar.
12. Checken: is iedereen het eens met de oplossing?
13. Evalueren van het gesprek en complimenten maken aan de deelnemers.

Fase 4: oefenen

14. Oefenen met de oplossing en laten ervaren van het gewenste gedrag. Hiermee zorg je voor een positieve afsluiting, met een gedragselement door bijvoorbeeld een rollenspel uit te spelen. Soms is dit wat overdreven om te doen, maak in dat geval wel concreet wat men doet/zegt als de situatie zich weer voordoet.

Fase 5: afspraken, evalueren en bijsturen

15. Afspraken maken over wanneer en hoe te evalueren en gesprek afronden.
16. Aanwezig blijven en zo nodig begeleiden, bijstellen, evalueren van de oplossing.
17. Vervolggesprek ter evaluatie: hoe gaat het nu? Eventueel samen afspraken nog scherper stellen.